

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “เปรียบเทียบเนื้อหาการสำรวจโพลในหนังสือพิมพ์รายวัน และการสร้างความน่าเชื่อถือ” มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจว่าประเด็นปัญหาใดบ้าง จากสำนักโพลใด ที่หนังสือพิมพ์นำผลการสำรวจโพลมาประกอบในการนำเสนอเนื้อหา
2. เพื่อศึกษาจำนวนและรูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลของหนังสือพิมพ์
3. เพื่อศึกษาความน่าเชื่อถือ ในการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลของหนังสือพิมพ์
4. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยในการคัดเลือก และการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลของแต่ละประเด็นปัญหา และของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

ในการวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) ซึ่งประชากรของการวิจัยครั้งนี้คือ หนังสือพิมพ์รายวัน 4 ชื่อฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ และหนังสือพิมพ์มติชน จำนวน 1,460 ฉบับ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม 2543

และใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) เพื่อศึกษาปัจจัยในการนำเสนอ และการสร้างความน่าเชื่อถือในการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลของหนังสือพิมพ์ โดยทำการสัมภาษณ์หัวหน้าข่าวหนังสือพิมพ์ 4 ชื่อฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ หนังสือพิมพ์มติชน และสัมภาษณ์ผู้จัดทำโพล/สำนักโพล จำนวน 4 แห่ง คือ เอแบคโพลล์ สวन्दูสิตโพล พระนครโพล และเนชั่นโพล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ ตารางลงรหัส (Coding Sheet) และใช้แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก

สรุปผลการวิจัย

“เปรียบเทียบเนื้อหาการสำรวจโพลในหนังสือพิมพ์รายวัน และการสร้างความน่าเชื่อถือ” ของหนังสือพิมพ์ 4 ชื่อฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ และหนังสือพิมพ์มติชน จำนวน 1,460 ฉบับ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม 2543 พร้อมการเปรียบเทียบแต่ละฉบับ สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ตลอดทั้งปี 2543 หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลเป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 262 ชิ้น โดยหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอมากที่สุด รองลงมาได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ข่าวสด และหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์

1. หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีการนำเสนอประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้งมากกว่าประเด็นการเลือกตั้ง โดยนำเสนอประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้ง จำนวน 146 ชิ้น ซึ่งหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ มีการเสนอประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้งน้อยที่สุด

ทั้งนี้ การเสนอประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้งนั้น เรื่องที่หนังสือพิมพ์นำเสนอส่วนใหญ่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมือง รองลงมา คือ เรื่องสังคม การศึกษา เศรษฐกิจ กีฬา และเยาวชน ซึ่งจากการติดตามเหตุการณ์ในช่วงปี 2543 ผู้วิจัยพบว่า เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองหลายครั้ง เช่น ความเปื้อนหน่ายของประชาชนต่อการบริหารงานของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ปัญหาความขัดแย้งกรณีเงินบริจาคหลวงตามหาบัว ปัญหาเสพยาเสพติด เป็นต้น โดยหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับมีการเสนอ ดังนี้

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เสนอเรื่องการเมือง สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา กีฬา ตามลำดับ

หนังสือพิมพ์ข่าวสด เสนอเรื่องการเมือง สังคม การศึกษา เศรษฐกิจ เยาวชน ตามลำดับ

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ เสนอเรื่องการเมือง สังคม การศึกษา เศรษฐกิจ กีฬา ตามลำดับ

หนังสือพิมพ์มติชน เสนอเรื่องการเมือง สังคม กีฬา เศรษฐกิจ ตามลำดับ

หากพิจารณาเปรียบเทียบจะพบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับมีการนำเสนอเรื่องการเมือง รองลงมา คือ เรื่องสังคมตรงกัน ซึ่งจากการศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ทางการเมือง ผลการสำรวจของสำนักโพล และการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ที่มีความสอดคล้องกันได้เป็นอย่างดี

สำหรับประเด็นการเลือกตั้งนั้น หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ซึ่งฉบับให้ความสำคัญในการนำเสนอ 116 ขึ้น โดยหนังสือพิมพ์มติชน นำเสนอมากที่สุด รองลงมาได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ข่าวสด และหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์มีการเสนอประเด็นการเลือกตั้งน้อยที่สุด

ทั้งนี้ การเสนอประเด็นการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นมากับการเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลตั้งแต่ยุคแรกๆ นั้น ประเด็นที่ได้นำมากล่าวถึง คือ การจัดการเลือกตั้งสำคัญๆ ที่มีขึ้น 3 ครั้ง คือ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2543 การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2543 และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544

โดยนำเสนอการเลือกตั้ง ส.ส. จำนวน 47 ขึ้น หนังสือพิมพ์ข่าวสดนำเสนอมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชนและหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เสนอในปริมาณเท่ากัน หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์เสนอน้อยที่สุด

นำเสนอการเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. จำนวน 45 ขึ้น หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ข่าวสด และหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์

นำเสนอการเลือกตั้ง ส.ว. จำนวน 24 ขึ้น หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ส่วนหนังสือพิมพ์ข่าวสด และหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ที่เสนอในปริมาณเท่ากัน

หากพิจารณาประเด็นการเลือกตั้ง ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เปรียบเทียบกับการรายงานผลการเลือกตั้งทั้ง 3 การเลือกตั้งที่ผ่านมา พบว่า

การเลือกตั้ง ส.ว. สวन्दุสิตโพลได้ทำนายผลการเลือกตั้งว่า บุคคลผู้ที่จะได้รับคะแนนเสียงอยู่ในอันดับแรก นั้น คือ นายปราโมทย์ ไม้กลัด ซึ่งเป็นเพียงอดีตข้าราชการคนหนึ่ง ในฐานะนักวิชาการชลประทาน และเมื่อสิ้นสุดการนับคะแนน ผลปรากฏว่านายปราโมทย์ ได้รับคะแนนเป็นลำดับหนึ่งจริง ซึ่งตรงกับการทำนายผลการเลือกตั้งของสวन्दุสิตโพลที่ชี้ว่านายปราโมทย์ จะได้คะแนนเสียงในลำดับต้น ซึ่งกลายเป็นม้ามีดแทงหน้าบุคคลอื่นที่เป็นที่รู้จักของประชาชน เช่น นายดำรง พุฒตาล นายเจิมศักดิ์ ปิ่นทอง และบุคคลอื่นๆ อีกหลายคน

ส่วนการเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. การทำนายผลก่อนการเลือกตั้ง จากโพลทุกสำนักชี้ว่านายสมัคร สุนทรเวชเป็นเต็งหนึ่ง และจะชนะการเลือกตั้งอย่างแน่นอน เมื่อมีการประกาศผลอย่างเป็นทางการ นั้น ปรากฏว่า นายสมัครสุนทรเวช ได้คะแนนอย่างท่วมท้น เป็นลำดับที่ 1 ตามด้วย นางสุภารัตน์ เกตุราพันธ์ นายอวัชชัย สัจจกุล พ.อ.วินัย สมพงษ์ คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช นางปวีณา หงสกุล ตามลำดับ

สำหรับการเลือกตั้ง ส.ส.นั้น การทำนายผลก่อนการเลือกตั้ง จากโพลหลายสำนักกระบุพรรคไทยรักไทยจะเป็นพรรคที่ได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้ง และได้ที่นั่งในสภามากที่สุด ซึ่งเมื่อสิ้นสุดการนับคะแนน ผลปรากฏเช่นเดียวกับการคาดการณ์ของสำนักโพล คือ พรรคไทยรักไทยได้คะแนนเป็นลำดับหนึ่ง ตามด้วยพรรคประชาธิปัตย์ พรรคความหวังใหม่ พรรคชาติไทย พรรคชาติพัฒนา พรรคเสรีธรรม พรรคราษฎร ตามลำดับ และยังพบว่าการทำนายจำนวน ส.ส.แบบแบ่งเขตมีความแม่นยำมากกว่าการเลือก ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อพรรคอีกด้วย

ดังนั้น จากการเปรียบเทียบการทำนายผลก่อนการเลือกตั้งทั้ง 3 การเลือกตั้งที่ผ่านมา จะพบว่า สำนักโพลมีการทำนายผลได้แม่นยำ ตรงกับการประกาศผลอย่างเป็นทางการ สะท้อนให้เห็นว่าการสำรวจผลโพลจากสำนักโพลต่างๆ นั้น สามารถสร้างความน่าเชื่อถือได้เป็นอย่างดี

2.หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีการนำผลการสำรวจโพลจากเอแบคโพลล์มากที่สุด จำนวน 107 ชิ้น รองลงมา ได้แก่ สวนดุสิตโพล จำนวน 63 ชิ้น กรุงเทพโพล มีจำนวน 27 ชิ้น พระนครโพล มีจำนวน 10 ชิ้น

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ นำผลการสำรวจโพลจากสำนักโพลรวม 4 แห่ง เรียงลำดับจากมากที่สุด ไปยังน้อยที่สุด คือ เอแบคโพลล์ สวนดุสิตโพล กรุงเทพโพล พระนครโพล

หนังสือพิมพ์ข่าวสด นำผลการสำรวจโพลจากสำนักโพลรวม 4 แห่ง เรียงลำดับจากมากที่สุด ไปยังน้อยที่สุด คือ เอแบคโพลล์ สวนดุสิตโพล กรุงเทพโพลและพระนครโพลมีการเสนอในปริมาณความถี่เท่ากัน

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ นำผลการสำรวจโพลจากสำนักโพลรวม 4 แห่ง เรียงลำดับจากมากที่สุด ไปยังน้อยที่สุด คือ เอแบคโพลล์ สวนดุสิตโพล กรุงเทพโพล พระนครโพล

หนังสือพิมพ์มติชน นำผลการสำรวจโพลจากสำนักโพลรวม 4 แห่ง เรียงลำดับจากมากที่สุด ไปยังน้อยที่สุด คือ เอแบคโพลล์ สวนดุสิตโพล กรุงเทพโพล พระนครโพล

หากพิจารณาเปรียบเทียบ พบว่า หนังสือพิมพ์มติชน มีความถี่ในการนำเสนอผลการสำรวจโพลของเอแบคโพลล์มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีความถี่ในการนำเสนอน้อยที่สุด

ปริมาณความถี่ในการนำเสนอผลการสำรวจโพลของสวนดุสิตโพลมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ข่าวสด รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์มติชนและหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ มีความถี่ในการนำเสนอน้อยที่สุด

ปริมาณความถี่ในการนำเสนอผลการสำรวจโพลของกรุงเทพโพลมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์มติชน รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ และหนังสือพิมพ์ไทยข่าวสด มีความถี่ในการนำเสนอน้อยที่สุด

ปริมาณความถี่ในการนำเสนอผลการสำรวจโพลของพระนครโพลมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ข่าวสด ไทยโพสต์และหนังสือพิมพ์มติชน มีความถี่ในการนำเสนอน้อยที่สุด

3. หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ เสนอรูปแบบข่าวมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ รูปแบบรายงานพิเศษ รูปแบบคอลัมน์ รูปแบบบทความ / สารคดี และรูปแบบบทบรรณาธิการ โดย

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เสนอรูปแบบเนื้อหาการสำรวจโพลรวม 4 รูปแบบ เสนอรูปแบบข่าวบทบรรณาธิการ รายงานพิเศษ คอลัมน์ ในปริมาณความถี่มากที่สุด ไปยังน้อยที่สุดตามลำดับ

หนังสือพิมพ์ข่าวสด เสนอรูปแบบเนื้อหาการสำรวจโพลรวม 4 รูปแบบ เสนอรูปแบบข่าว รายงานพิเศษ ในปริมาณความถี่มากที่สุด เสนอรูปแบบคอลัมน์และบทความ / สารคดี ในปริมาณความถี่เท่ากัน

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ เสนอรูปแบบเนื้อหาการสำรวจโพลรวม 4 รูปแบบ เสนอรูปแบบข่าว รายงานพิเศษ ในปริมาณความถี่มากที่สุด เสนอรูปแบบคอลัมน์และบทความ / สารคดี ในปริมาณความถี่เท่ากัน

หนังสือพิมพ์มติชน เสนอรูปแบบเนื้อหาการสำรวจโพลรวม 4 รูปแบบ เสนอรูปแบบข่าว รายงานพิเศษ ในปริมาณความถี่มากที่สุด เสนอรูปแบบคอลัมน์และบทความ / สารคดี ในปริมาณความถี่เท่ากัน

หากพิจารณาเปรียบเทียบ พบว่า หนังสือพิมพ์มติชน มีความถี่ในการนำเสนอรูปแบบเนื้อหาที่เป็นข่าวมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ข่าวสด และไทยโพสต์ มีความถี่ในการนำเสนอรูปแบบเนื้อหาข่าวน้อยที่สุด

ปริมาณความถี่ในการนำเสนอรูปแบบเนื้อหาที่เป็นรายงานพิเศษมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์มติชน รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีความถี่ในการนำเสนอรูปแบบเนื้อหาข่าวยานพิเศษปริมาณเท่ากัน

ปริมาณความถี่ในการนำเสนอรูปแบบเนื้อหาที่เป็นคอลัมน์มากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์มติชน รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์และหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีความถี่ในการนำเสนอรูปแบบเนื้อหาคอลัมน์ปริมาณเท่ากัน

ปริมาณความถี่ในการนำเสนอรูปแบบเนื้อหาที่เป็นบทความ / สารคดีมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์มติชน รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ มีความถี่ในการนำเสนอรูปแบบเนื้อหาบทความ / สารคดีปริมาณเท่ากัน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ไม่มีการนำเสนอรูปแบบที่เป็นบทความ / สารคดี

สำหรับรูปแบบบทบรรณาธิการ ที่ผู้วิจัยกำหนด พบว่า มีเพียงหนังสือพิมพ์ไทยรัฐฉบับเดียวที่มีการนำเสนอ

ทั้งนี้ การเสนอรูปแบบข่าว โดยภาพรวมหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับจะนำเสนอเป็นข่าวต่อจากข่าวหน้า 1 เป็นส่วนใหญ่ เสมือนผลโพลเป็นอีกแหล่งข่าวหนึ่งเช่นเดียวกับแหล่งข่าวอื่นๆ

รูปแบบรายงานพิเศษ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เสนอเรื่อง จักรกระแสน้ำชิงเก้าอี้ผู้ว่าฯ : หัวข้อ วิเคราะห์โพลคนกรุง และหัวข้อ โพลกับกระแสสังคมปัจจุบัน เสนอในหน้า 3

หนังสือพิมพ์ข่าวสด เสนอเรื่อง เปิดทุกโพลวัดเสียงโค้งแรก / เปรียบเทียบทุกโพลไทยรักไทย ยังนำลิ่ว เสนอในหน้า 10

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ เสนอเรื่องสำรวจปัญหาอาชญากรรมและความพึงพอใจหรือไม่พอใจต่อการรับแจ้งเหตุ / คะแนนนิยมต่อผู้สมัครที่อาจรับสมัครเลือกตั้งเป็นผู้ว่าฯ กทม. / ทรรศนะประชาชนชนในเขต กทม. ปริมาณพล ต่อการทำงานของนายชวน หลีกภัย และประเด็นอื่นๆ ทางการเมือง เสนอในหน้า 3

หนังสือพิมพ์มติชน เสนอเรื่อง คนกรุงจะเลือกใครเป็นผู้ว่าฯ กทม. / มติชนเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. : หัวข้อ เจ้าสำนักโพลเปิดตำราได้ชี้หน้าเลือกผู้ว่าฯ กทม. / ความเห็นของประชาชนต่อการชุมนุมและการยุบสภา / โค้งแรกสนาม กทม. / โพล 3 สำนักฟันธง เสนอในหน้า 2 / 13 / 20 / 28

รูปแบบคอลัมน์ เช่น คอลัมน์สภาประชาชนของประธานท่วม (หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ หน้า 5) คอลัมน์จักรกระแสน้ำของเชิงอรรถ ดร.รชนี (หนังสือพิมพ์มติชน หน้า 20) คอลัมน์ของโกสุม ทักทองขวาง (หนังสือพิมพ์ข่าวสด หน้า 8) คอลัมน์เหะเหะพาทีของซุม (หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หน้า 5) ส่วนใหญ่จะนำเสนอประเด็นการเลือกตั้ง

รูปแบบบทความ/สารคดี จะเป็นบทความที่มาจากนักวิชาการ เขียนแสดงทัศนะ วิพากษ์วิจารณ์ ต่อการจัดทำโพล เช่น ดร.ณรงค์ พุทธิชีวิน(ภาควิชาจิตวิทยา สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี) เขียนบทความเรื่องเอแบคโพลบนเส้นคั่นแห่งจรรยาวิชาชีพ / นกอดล กรรณิกา เขียนบทความเรื่องเอแบคโพลล์กับการถูกวิพากษ์วิจารณ์ทางสังคม เป็นต้น

รูปแบบบทบรรณาธิการ ซึ่งมีหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เพียงฉบับเดียวที่มีการนำเสนอ จะกล่าวถึงประเด็นการเลือกตั้ง และการทำประชามติ ซึ่งบทบรรณาธิการจะนำเสนอในหน้า 3

4. ในการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ พบว่า หนังสือพิมพ์มติชน มีความดีในการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์ข่าวสด และหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ มีความดีในการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพล

น้อยที่สุด โดยหนังสือพิมพ์มติชนมีปริมาณการนำเสนอ จำนวน 88 ชิ้น แบ่งเป็นประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้ง จำนวน 50 ชิ้น ประเด็นการเลือกตั้ง 38 ชิ้น

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีปริมาณการนำเสนอ จำนวน 66 ชิ้น แบ่งเป็นประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้ง จำนวน 32 ชิ้น ประเด็นการเลือกตั้ง 34 ชิ้น

หนังสือพิมพ์ข่าวสดมีปริมาณการนำเสนอ จำนวน 63 ชิ้น แบ่งเป็นประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้ง จำนวน 36 ชิ้น ประเด็นการเลือกตั้ง 27 ชิ้น

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์มีปริมาณการนำเสนอ จำนวน 45 ชิ้น แบ่งเป็นประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้ง จำนวน 28 ชิ้น ประเด็นการเลือกตั้ง 17 ชิ้น

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์มติชน ซึ่งถือเป็นหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพนั้น มีการนำเสนอผลการสำรวจโพลทั้งประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้ง และประเด็นการเลือกตั้งมากที่สุด

5. หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีการนำเสนอเนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ตามหลักการสำรวจประชามติ ที่ผู้วิจัยกำหนดเป็นแนวทาง 6 รูปแบบ โดยพิจารณาปริมาณความถี่แล้ว มีการนำเสนอการรายงานผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุด

รองลงมา ได้แก่ ประชากรกลุ่มเป้าหมาย / จำนวนกลุ่มตัวอย่าง / วิธีการสุ่มตัวอย่าง คำถามที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล มีปริมาณการนำเสนอที่น้อยที่สุด

สำหรับบุคคล / องค์กรหรือหน่วยงานที่ให้ทุน การระบุนักสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูล และค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยกำหนด ไม่มีหนังสือพิมพ์รายวันฉบับใดนำเสนอ

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ นำเสนอข้อมูลเพื่อการสร้างความน่าเชื่อถือ 4 รูปแบบ เสนอการรายงานผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล คำถามที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็น ประชากรกลุ่มเป้าหมาย / จำนวนตัวอย่าง / วิธีการสุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในปริมาณความถี่มากที่สุด ไปยังน้อยที่สุด ตามลำดับ

หนังสือพิมพ์ข่าวสด นำเสนอข้อมูลเพื่อการสร้างความน่าเชื่อถือ 3 รูปแบบ เสนอการรายงานผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ประชากรกลุ่มเป้าหมาย / จำนวนตัวอย่าง / วิธีการสุ่มตัวอย่าง คำถามที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็น ในปริมาณความถี่มากที่สุด ไปยังน้อยที่สุด ตามลำดับ

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ นำเสนอข้อมูลเพื่อการสร้างความน่าเชื่อถือ 4 รูปแบบ เสนอการรายงานผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล คำถามที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็น ประชากรกลุ่มเป้าหมาย / จำนวนตัวอย่าง / วิธีการสุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในปริมาณความถี่มากที่สุด ไปยังน้อยที่สุด ตามลำดับ

หนังสือพิมพ์มติชน นำเสนอข้อมูลเพื่อการสร้างความน่าเชื่อถือ 4 รูปแบบ เสนอการรายงานผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ประชากรกลุ่มเป้าหมาย / จำนวนตัวอย่าง / วิธีการสุ่มตัวอย่าง คำถามที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็น วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในปริมาณความถี่มากที่สุด ไปยังน้อยที่สุด ตามลำดับ

หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ ไม่ได้เสนอบุคคล / องค์กรหรือหน่วยงานที่ให้ทุน การระบุค่าสถิติ ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล และค่าความคลาดเคลื่อนตามที่ผู้วิจัยกำหนด หนังสือพิมพ์ข่าวสด ไม่ได้เสนอวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

หากพิจารณาเปรียบเทียบ พบว่า หนังสือพิมพ์มติชน มีปริมาณการนำเสนอรายงานผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์มีปริมาณการนำเสนอข้อมูลน้อยที่สุด

ปริมาณการนำเสนอประชากรกลุ่มเป้าหมาย / จำนวนกลุ่มตัวอย่าง / วิธีการสุ่มตัวอย่าง มากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์มติชน รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์มีปริมาณการนำเสนอข้อมูลน้อยที่สุด

ปริมาณการนำเสนอคำถามที่ใช้ในการสอบถามความคิดเห็นมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์มติชน รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์มีปริมาณการนำเสนอข้อมูลน้อยที่สุด

ปริมาณการนำเสนอวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลมากที่สุด คือ หนังสือพิมพ์มติชน รองลงมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีปริมาณการนำเสนอน้อยที่สุด และหนังสือพิมพ์ข่าวสด ไม่มีการนำเสนอวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่า การเสนอความสมบูรณ์ตามหลักประชามตินั้น รูปแบบข่าว และรายงานพิเศษจะมีการนำเสนอความสมบูรณ์ตามหลักประชามติมากที่สุด โดยนำเสนอการรายงานผลการสำรวจโพล ประชากรกลุ่มเป้าหมาย / จำนวนกลุ่มตัวอย่าง / วิธีการสุ่มตัวอย่าง คำถามที่ใช้ในการสอบถามความเห็น และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แต่ก็ไม่มีการนำเสนอข้อมูลบุคคล / องค์กรหรือหน่วยงานที่ให้ทุน การระบุดำเนินการ และการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ผู้วิจัยกำหนด

รูปแบบคอลัมน์ จะมีการนำเสนอความสมบูรณ์บางหัวข้อเท่านั้น เช่น กล่าวถึงจำนวนประชากร วันที่ทำการสำรวจ และการรายงานผล หรือกล่าวถึงอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงประการเดียว เป็นต้น

รูปแบบบทความ/สารคดีและบทบรรณาธิการ จะเขียนเฉพาะการแสดงความคิดเห็นเท่านั้น

6. ปัจจัยการคัดเลือกและการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ จากการสัมภาษณ์มีปัจจัยการคัดเลือกและการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจคล้ายคลึงกัน

โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีปัจจัยในการเลือกเสนอประเด็นปัญหาจาก สิ่งที่เป็นความสนใจของประชาชน โดยไม่ได้กำหนดเจาะจงว่าจะเป็นข่าวประเภทใด เช่น หากข่าวการเมืองกำลังเป็นที่สนใจของประชาชนก็จะเน้นความสำคัญที่ข่าวการเมือง หรือข่าวกีฬาที่กำลังเป็นเรื่องที่ได้รับความนิยมนั้น ก็เสนอข่าวกีฬา ดังนั้น ถือได้ว่า ข่าวประจำวันขึ้นโชนที่เป็นที่น่าสนใจที่สุด ก็ให้ความสำคัญแก่ข่าวนั้น ไม่ได้กำหนดกฎเกณฑ์ตายตัวว่าเป็นข่าวใดข่าวหนึ่งโดยเฉพาะ

ในส่วนของการนำเสนอผลโพล ซึ่งปัจจุบันมีหลายประเด็น และจากหลายสถาบัน หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีการนำเสนอโดยใช้วิธีการรวมโพลที่นำเสนอในประเด็นเดียวกันไว้ด้วยกัน เช่น หากเป็นโพลการเมืองที่คล้ายคลึงกัน ออกมาจากหลายสำนัก และออกในวันเดียว จะนำเสนอรวมกัน และถ้าเป็นโพลการเมืองจะนำเสนอรวมกับข่าวการเมือง นอกจากนี้โพลนั้นเป็นเรื่องที่โดดเด่นจริงๆ หรือเป็นงานวิจัยของผู้ที่เชื่อถือได้ จึงนำเสนอเดี่ยวๆ

หนังสือพิมพ์ข่าวสด มีปัจจัยในการเลือกประเด็นปัญหาจากสถานการณ์ที่เป็นอยู่ โดยคำนึงถึงความเกี่ยวพันระหว่างข่าวร่วมด้วย เช่น มีเหตุการณ์พระถูกจับสึกจำนวนมาก และมีโพลเรื่องนี้ออกมา ก็จะทำเสนอโพลประเด็นดังกล่าว แต่วิธีการนำเสนอเป็นการนำโพลที่ได้รวมไปกับข่าวพระที่มีการนำเสนอในหน้าข่าวพระอยู่แล้ว ทั้งนี้ ในการเสนอโพลรวมไปกับข่าวหลักนั้น เป็นผลมาจากหนังสือพิมพ์ข่าวสดเห็นว่า โพลเป็นส่วนหนึ่งของข่าวหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ มีปัจจัยในการเลือกประเด็นปัญหาโดยยึดถือความน่าจะเป็น ข้อเท็จจริงและความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ เป็นเกณฑ์ นอกจากนี้สำนักโพลก็เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจ โดยวัดจากการเสนอผลโพลที่ผ่านมาของสำนักโพล

มติชน มีปัจจัยในการเลือกประเด็นปัญหาจาก เรื่องที่น่าสนใจ และประเด็นที่สำนักโพลทำการสำรวจว่ามีความน่าสนใจเพียงใด รวมถึงสถาบันที่จัดทำโพลก็เป็นส่วนหนึ่งในการเลือกนำเสนอโพลด้วย ทั้งนี้ หนังสือพิมพ์มติชนให้ความสำคัญกับการเสนอผลโพลไม่แตกต่างจากข่าวอื่นๆ เพราะ โพลถือว่าเป็นข่าวๆ หนึ่งเช่นกัน

จากการศึกษาในส่วนของสำนักโพลผู้วิจัยพบว่าสำนักโพลมีการคัดเลือกประเด็นปัญหาดังนี้

เอแบคโพลล์ เลือกประเด็นจากเรื่องที่มีผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง หรือเป็นเรื่องที่สาธารณชนให้ความสนใจ เช่น นโยบายของรัฐบาล ความพึงใจต่อการทำงานของรัฐบาล สวัสดิการอาชญากรรม เป็นต้น ทั้งนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก และมีผลกระทบที่รุนแรง หรือเป็นสิ่งที่เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์

ทั้งนี้ การเลือกกำหนดประเด็นปัญหามาจากการติดตามสถานการณ์ ปัญหาสังคม กระแสความสนใจของประชาชน และอีกส่วนหนึ่งมาจากการรับฟังคำแนะนำของประชาชนทั่วไป หน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

สวนดุสิตโพล มีปัจจัยการเลือกประเด็นปัญหาจากการติดตามกระแสข่าว สื่อมวลชน หน่วยงานต่างๆ รวมถึงประชาชนทั่วไป โดยสำนักโพลต้องการทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อประเด็นปัญหานั้นๆ ซึ่งจะเลือกประเด็นจาก เรื่องเหล่านั้นเป็นเรื่องที่ยังไม่ยุติ เป็นเรื่องที่มีทางเลือกหลายทางเลือก และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะ เป็นสิ่งที่เกิดความสร้างสรรค์ต่อสังคม

พระนครโพล มีปัจจัยการเลือกประเด็นปัญหาจากสิ่งที่อยู่ในความสนใจของประชาชน และมุ่งเน้นการทำโพลการเมืองเป็นหลัก โดยให้ความสำคัญกับขั้นตอนการสำรวจ เพื่อให้ได้ผลสำรวจที่ถูกต้อง ในการกำหนดประเด็นปัญหาอาศัยบุคลากรของมหาวิทยาลัย จัดตั้งเป็นคณะทำงาน เช่น หากเป็นประเด็นทางการเมือง อาจารย์จากคณะรัฐศาสตร์ จะเข้าร่วมกำหนดประเด็นปัญหา ซึ่งในขณะนี้เรื่องที่ทำให้ความสนใจกับโพลการศึกษาเป็นพิเศษ

เนชั่นโพล มีปัจจัยการเลือกจากความน่าสนใจของประเด็นปัญหา ส่วนใหญ่ทำโพลเลือกตั้ง โพลการเมือง และหากเป็นช่วงเลือกตั้ง จะทำเอ็กซิตโพล ออกมาด้วย

จากการสรุปผลการวิจัยข้างต้นที่กล่าวมา พบว่าผลการวิจัย ไม่เป็นไปตามข้อสันนิษฐานข้อที่ 1 เนื่องจาก หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีการเสนอประเด็นปัญหา และจากสำนักโพลไม่แตกต่างกัน โดยเสนอประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้ง และประเด็นการเลือกตั้ง ซึ่งประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้งนั้น หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มุ่งเสนอเรื่องการเมือง สังคม การศึกษา เศรษฐกิจ กีฬา และเยาวชน เป็นสำคัญ ซึ่งเรื่องเด่นๆ ที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ เป็นเรื่องปัญหาความขัดแย้ง เช่น กรณีเงินบริจาคหลวงตามหาบัว สิ่งที่ประชาชนให้ความสนใจ เช่น กรณีชุกหูนของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และเรื่องที่เป็นกระแสสังคม เช่น ยาเสพติด ส่วนประเด็นการเลือกตั้งนั้น ยังมุ่งเสนอการทำนายผลการเลือกตั้งเช่นเดียวกับในอดีต ซึ่งจากการติดตามการรายงานผลการเลือกตั้ง ผู้วิจัยพบว่า ผลการทำนายมีความแม่นยำสอดคล้องกับการรายงานผลจริง

สำหรับสำนักโพลที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ นำเสนอผลการสำรวจโพลนั้น ผู้วิจัยพบว่าไม่เป็นไปตามข้อสันนิษฐานที่ตั้งไว้ โดยหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอผลการสำรวจโพลไม่แตกต่างกัน โดยทำการเสนอผลการสำรวจโพลของเอแบคโพลล์ สวन्दุสิตโพล กรุงเทพโพล และพระนครโพลเป็นหลัก

สำหรับข้อสันนิษฐานที่ 2 ผลการวิจัยปรากฏเป็นไปตามข้อสันนิษฐานที่ตั้งไว้ โดยหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีการนำเสนอรูปแบบไม่แตกต่างกัน โดยเสนอรูปแบบการรายงานข่าวเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ผู้วิจัยยังพบว่า เป็นการเสนอรูปแบบข่าวนั้น เป็นลักษณะของข่าวต่อจากข่าวหน้าหนึ่ง หรือข่าวหน้าในเป็นส่วนใหญ่

ข้อสันนิษฐานที่ 3 จากการศึกษา พบว่า ไม่เป็นไปตามข้อสันนิษฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีการนำเสนอเนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ไม่แตกต่างกัน โดยไม่มีหนังสือพิมพ์รายวันฉบับใดมีการนำเสนอเนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ครบ ถูกต้องตามหลักการรายงานผลโพลตามที่ผู้วิจัยกำหนด

สำหรับ การสร้างความน่าเชื่อถือจากการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลนั้น จากการศึกษาพบว่าเป็นไปตามข้อสันนิษฐานที่ตั้งไว้ คือ หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับมีความเห็นที่แตกต่างกัน ดังนี้

นายธงชัย ณ นคร จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ กล่าวว่า “การนำผลโพลมานำเสนอไม่เกี่ยวกับน้ำหนัก หรือการสร้างความน่าเชื่อถือ เพราะ ชาว ก็คือ ข้อเท็จจริงที่นำเสนออยู่แล้ว โพล คือ ความเห็น เป็นความเห็นที่รวบรวมมาเป็นกระบวนการ ซึ่งการทำโพลเมืองไทย ผมไม่ค่อยเชื่อมั่นว่า จะร้อยเปอร์เซ็นต์ มันมือคดิ มีปัจจัยอะไรอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่บ้าง”

นายปรีทศน์ กองเพียร จากหนังสือพิมพ์ข่าวสด กล่าวในเรื่องนี้ว่า “โพลเนี่ย ไม่มีอะไรแม่นยำร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะ โพลไม่ได้ถามคนทั่วประเทศ เพียงแต่เป็นกระแสฯ หนึ่งในสังคม ซึ่งเชื่อก็ได้ ไม่เชื่อก็ได้ บางทีเราอาจไม่เชื่อโพลก็ได้ บางทีเราอ่านเราก็ไม่เชื่อบางอัน แต่เรามีหน้าที่เสนอ เราไม่ได้มีหน้าที่บอกคนอ่านให้เชื่อ ไม่เชื่อ คนอ่านหนังสือพิมพ์เดี๋ยวนี้เขามีความรู้ เขาติดตามข่าวสารบ้านเมือง ซึ่งไม่สามารถหลอกหลวงได้ โพลบางส่วนก็ช่วยให้ชาวมีความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น”

นายอาชุข ประทีป ณ ถลาง กล่าวว่า “เมื่อนำโพลมาประกอบในข่าวแล้ว ไม่เกี่ยวข้องกับความน่าเชื่อถือของข่าว สิ่งที่เกี่ยวข้องน่าจะเป็นเรื่องของการได้รับรู้ความรู้สึกของประชาชนมากกว่า เป็นผลสะท้อนต่อกรณี ต่อปัญหาที่มีการจัดทำโพลขึ้น เช่น เลือกตั้งนี้เห็นชัด ทำให้ทราบถึงความนิยมที่มีต่อใคร หรือความรู้สึก ความคิดที่มีต่อการเลือกตั้ง ผลสะท้อนในด้านลบ ก็คือ ความล้มเหลวในการทำงาน”

นายอภิชาติ ศักดิเศรษฐ์ กล่าวว่า “ความน่าเชื่อถือของโพล มันแล้วแต่ประเด็น ความน่าเชื่อถือเราไม่ได้เอาส่วนนั้นมาทำให้ชาวน่าเชื่อถือมากขึ้น แต่เราต้องการสะท้อนแค่ว่ามีปรากฏการณ์อันนี้ขึ้นมาเท่านั้นเอง สำหรับการชี้นำ ผมว่ามีอยู่แล้ว เหมือนว่าเป็นการให้น้ำหนัก คนโดย

ธรรมชาติก็เสตามกลุ่มใหญ่อยู่แล้ว ยิ่งหนังสือพิมพ์คุณภาพอย่างมติชนหยิบขึ้นมาเป็นประเด็น มันก็มีน้ำหนัก เพิ่มความน่าเชื่อถือ”

ข้อสันนิษฐานที่ 4 จากการศึกษา พบว่า “ไม่เป็นไปตามข้อสันนิษฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีปัจจัยในการคัดเลือกที่คล้ายคลึงกัน โดยยึดสิ่งที่อยู่ในความสนใจของประชาชน รวมถึงสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้นเป็นหลัก โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐกล่าวถึงปัจจัยการคัดเลือกว่า เลือจากสิ่งที่ประชาชน ผู้อ่านให้ความสนใจ โดยมีได้กำหนดเฉพาะเจาะจงว่าจะเป็นข่าวประเภทใด

ส่วนหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีปัจจัยการเลือกโพลตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม และมีความเกี่ยวข้องกับข่าวที่เป็นอยู่

สำหรับหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ จะมีการคัดเลือกโพล โดยดูจากความน่าจะเป็น ข้อเท็จจริง และความเหมาะสมกับสถานการณ์ขณะนั้น

หนังสือพิมพ์มติชน มีความเห็นเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์อื่นๆ ที่กล่าวข้างต้น โดยจะเลือกเฉพาะประเด็นที่เข้ากับสถานการณ์นั้นจริงๆ

สำหรับการสร้างความน่าเชื่อถือนั้น หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีความเห็นที่แตกต่างกัน โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์มีความเห็นตรงกันว่า การเสนอผลโพลไม่มีผลต่อการสร้างความน่าเชื่อถือ เพราะ เห็นว่า ผลโพล คือ ข้อเท็จจริงประการหนึ่ง ที่หนังสือพิมพ์ต้องเสนอต่อสาธารณะอยู่แล้ว

ส่วนหนังสือพิมพ์ข่าวสดและหนังสือพิมพ์มติชนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การนำผลโพลมาประกอบ ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือได้ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์มติชน กล่าวว่า การที่หนังสือพิมพ์มติชน ซึ่งถือว่าเป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพ นำผลโพลมาเป็นประเด็น จะเพิ่มน้ำหนักและความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “เปรียบเทียบเนื้อหาการสำรวจโพลในหนังสือพิมพ์รายวัน และการสร้างความน่าเชื่อถือ” ผู้วิจัยพบว่า ประเด็นที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีการนำเสนอที่คล้ายคลึงกัน คือ มีการนำเสนอประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้ง มากกว่าประเด็นการเลือกตั้ง

โดยการเสนอประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้งนั้น ผู้วิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มุ่งเน้นการเสนอผลโพลเรื่องการเมืองเป็นสำคัญ รองลงมาคือ โพลที่เกี่ยวกับสังคม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ นำเสนอประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้งมากกว่าประเด็นการเลือกตั้ง และส่วนใหญ่นำเสนอโพลการเมืองนั้น น่าจะเป็นผลมาจากสถานการณ์ภายในประเทศช่วงปี 2543 ซึ่งมีเรื่องที่เกี่ยวข้องพันทางด้านการเมืองเกือบตลอดทั้งปี เช่น กระแสเบื่อการบริหารงานของคณะรัฐบาลภายใต้การนำของนายชวน หลีกภัย ที่เป็นผลมาจาก การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจไม่เป็นผล หลังจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจตกต่ำ ตั้งแต่ปี 2540 เรื่อยมา ในขณะที่ภาวะเศรษฐกิจไม่ดีขึ้น ยังเกิดวิกฤตน้ำมันขึ้นมาอีกระลอก แต่รัฐบาลกลับแก้ไขอะไรไม่ได้ ทำให้ประชาชนเกิดความเดือดร้อนกับราคาน้ำมันที่พุ่งสูงขึ้นตลอด นอกจากนี้ประชาชนยังขาดความเชื่อมั่นต่อการบริหารประเทศเพิ่มขึ้น จากการที่รัฐบาลตัดสินใจกู้เงินต่างชาติ เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ(IMF) ธนาคารโลกและธนาคารพัฒนาเอเชีย(ADB) ทำให้ประชาชนต้องพบกับปัญหาปากท้อง ข้าวของแพง ภาพพจน์ของรัฐบาลก็ยิ่งตกต่ำลงไปอีก รวมถึงความพยายามที่จะแก้กฎหมายเลือกตั้ง ก็มาถึงจุดเสื่อมขีดเงิน และกรณีสุดท้ายที่ภาพพจน์ของรัฐบาลตกต่ำถึงขีดสุด และอาจกลายเป็นจุดแตกหักยากเยียวยา ก็คือ กรณีเงินบริจาคหลวงตามหาบัว ที่ถึงกับมีการรวบรวมรายชื่อขับไล่รมต.กระทรวงการคลังในขณะนั้น

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น อาจมีผลให้สำนักโพลมีการสำรวจความคิดเห็นในเรื่องการเมืองบ่อยครั้ง ซึ่งการสำรวจโพลการเมืองของสำนักโพลนายธงชัย ณ นคร ได้แสดงทัศนคติที่สอดคล้องกับการวิจัยว่า สำนักโพลนิยมทำโพลการเมืองเป็นส่วนใหญ่ แต่ถึงกระนั้น หนังสือพิมพ์ก็ให้ความสนใจต่อการรายงานผลโพลที่ปรากฏ เพราะ มีความสอดคล้องกับสถานการณ์บ้านเมืองที่เป็นอยู่ สามารถนำมาประกอบในเนื้อหาได้ ในระยะหลังจึงปรากฏการเสนอผลการสำรวจโพลในหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ จากการศึกษ ผู้วิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับมีความเห็นต่อการนำผลการสำรวจโพลมาประกอบเนื้อหาตรงกันว่า การนำผลโพลมาประกอบ จะคำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ และเป็นเหตุการณ์ที่ประชาชนกำลังให้ความสนใจ เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบว่สังคมคิดอย่างไร

สำหรับการเสนอประเด็นการเลือกตั้งนั้น หนังสือพิมพ์ยังมุ่งการทำนายผลการเลือกตั้งเช่นเดียวกับในอดีตที่ผ่านมา โดยเสนอการทำนายผลการเลือกตั้งที่สำคัญและเป็นที่น่าสนใจของประชาชน รวมทั้งสิ้น 3 การเลือกตั้ง คือ

1. การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2543
2. การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดกรุงเทพมหานคร วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2543 และ
3. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2544

โดยการเสนอประเด็นการเลือกตั้งของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับนั้น การเลือกตั้ง ส.ส. มีปริมาณความถี่ของการนำเสนอสูงสุด ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นผลมาจากการเลือกตั้ง ส.ส. ซึ่งถือเป็นภาระหน้าที่ของพลเมืองที่ต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งสำนักโพล และหนังสือพิมพ์ จึงเน้นการทำนายผลการเลือกตั้ง ประกอบกับมีการขับเคลื่อนกันระหว่างพรรคไทยรักไทย ซึ่งกำลังอยู่ในกระแสความนิยมของประชาชน ในฐานะพรรคการเมืองน้องใหม่ ประกอบกับปัญหากรณีการโอนหุ้นของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตรให้กับคนในครอบครัว ไม่เว้นแม้แต่คนรับใช้ ก็สร้างความน่าสนใจอย่างมาก บวกกับกระแสความหน่วยต่อการบริหารบ้านเมืองของรัฐบาลภายใต้การนำของพรรคประชาธิปัตย์ ก็ทำให้การเลือกตั้งครั้งนี้ มีลุ้น จนทำให้สำนักโพลและหนังสือพิมพ์ให้ความสนใจต่อการทำนายผลการเลือกตั้งเป็นพิเศษ ซึ่งผลการทำนายการเลือกตั้งที่ออกมาก็มีความแม่นยำ สอดคล้องกับผลการเลือกตั้งจริง โดยพรรคไทยรักไทยได้รับคะแนนเสียงท่วมท้น เป็นไปตามการคาดหมาย

การเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. มีปริมาณความถี่ของการนำเสนอในลำดับที่สอง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า อาจเป็นผลมาจากความตื่นตัวทางการเมือง ซึ่งมีต่อเนื่องมาจากการเลือกตั้ง ส.ว. ที่จัดขึ้นในช่วงต้นปี ประกอบกับการที่ผู้ลงสมัคร เช่น นายสมัคร สุนทรเวช นางสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์ นั้น ซึ่งเดิมเคยเป็น ส.ส. มาก่อน แต่กลับตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. จึงถือว่าเป็นปรากฏการณ์ที่สร้างความฮือฮา แปลกใหม่ให้กับประชาชนอย่างยิ่ง รวมถึงกระแสการชุดคู้ยกรณี 6 ตุลา กับนายสมัคร ก็ทำให้เป็นจุดสนใจเพิ่มขึ้น ว่าประชาชนจะตัดสินใจอย่างไร ตลอดจนการลงสมัครของนางสุดารัตน์ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของพรรคไทยรักไทย ที่อาจนับเป็นบททดสอบความนิยมของประชาชนก่อนมีการเลือกตั้งครั้งใหญ่ คือ การเลือกตั้ง ส.ส. ช่วงต้นปี 2544 ก็ว่าได้ จึงทำให้การเลือกตั้งครั้งนี้เป็นที่จับตามอง และมีการนำเสนอผลการสำรวจโพลสำหรับการเลือกตั้งนี้สูงสุด

สำหรับการเลือกตั้ง ส.ว. นั้น ผู้วิจัยเห็นว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ ให้ความสนใจพอสมควร แต่อย่างน้อยก็การเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. และ ส.ส. และการนำเสนอไม่ได้มุ่งไปที่การทำนายผลเช่นเดียวกับการเลือกตั้ง 2 ครั้งข้างต้น แต่มุ่งไปที่กิจกรรมการเลือกตั้งโดยตรง ส่วนหนึ่งอาจมาจากการ

เลือกตั้ง ส.ว. ครั้งนี้ เป็นการจัดให้มีการเลือกตั้งโดยประชาชนเป็นครั้งแรก และไม่ให้มีการหาเสียงเช่นเดียวกับการเลือกตั้งอื่นๆ รวมทั้งมีการจัดตั้งองค์รื้อสระ คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง(กก.ต.) เป็นครั้งแรกด้วย ดังนั้น ทั้งสำนักโพลและหนังสือพิมพ์ จึงเน้นการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนต่อความเข้าใจ ความสนใจในการเลือกตั้ง ส.ว. ครั้งแรกนี้ เป็นสำคัญ ประกอบกับมีการเลือกตั้งซ่อมเกิดขึ้นหลายครั้งจนประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย และขาดความเชื่อมั่นต่อการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง(กก.ต.) ที่ไม่ชัดเจน เช่น จะแขวนหรือไม่แขวน ส.ว. จะ ให้ใบแดงหรือไม่ให้ จึงทำให้มีการนำเสนอน้อยกว่า

ในกรณีการเสนอผลการสำรวจโพลประเด็นการเลือกตั้งที่ถือเป็นจุดกำเนิดของการนำผลโพลมาประกอบในหนังสือพิมพ์นั้น ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ยังคงยึดการเสนอผลการสำรวจโพลเช่นเดียวกับในอดีต คือ เป็นเน้นการทำนายผลการเลือกตั้งเป็นหลัก ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าหนังสือพิมพ์จะยังคงเสนอการทำนายผลการเลือกตั้งเช่นนี้เรื่อยไปตราบเท่าที่ยังมีการเลือกตั้งเกิดขึ้นในเมืองไทย และในอนาคตอาจรวมไปถึงการเลือกตั้งอื่นๆ ในระดับท้องถิ่น เช่น การเลือกตั้ง ส.จ. หรือ ส.ช. ร่วมด้วยก็เป็นได้

จากการที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับนำเสนอประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้งมากกว่าการเลือกตั้งนี้ตรงกับงานวิจัยของชนิษฐาที่กล่าวว่า “หนังสือพิมพ์ในประเทศไทย นำแบบอย่างจากสำรวจประชามติมาจากหนังสือพิมพ์ในสหรัฐอเมริกา ประเด็นปัญหาที่นำมาสำรวจไม่จำกัดเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งเท่านั้น ยังรวมไปถึงปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมด้วย” (ชนิษฐา กิตติตระกูลกาล 2537)

จากการศึกษา ผู้วิจัยยังพบว่า ตลอดทั้งปี 2543 หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีการนำเสนอผลการสำรวจโพลจำนวน 262 ชิ้น เป็นการสำรวจโพลในเรื่องเดียวกันรวมทั้งสิ้นเพียง 4 ชิ้น คือ เรื่องเงินบริจาคของหลวงตามหาบัว จากเอแบคโพลล์ เรื่อง 2 ปี 4 เดือนกับผลงานของนายชวน หลีกภัย จากกรุงเทพโพล เรื่องความนิยมต่อพรรคการเมืองและหัวหน้าพรรคการเมืองก่อนยุบสภา จากดุสิตโพล และเรื่องการทำนายผลเลือกตั้ง ส.ส. จากเอแบคโพลล์ ซึ่งจากการศึกษาผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าตลอดทั้งปี สำนักโพลเสนอผลการสำรวจโพลในเรื่องต่างๆ เป็นจำนวนมาก แต่หนังสือพิมพ์นำผลการสำรวจโพลมาประกอบในเนื้อหาเป็นจำนวนน้อยกว่า แสดงถึงการทำหน้าที่เป็นนายทวารข่าวสารของหนังสือพิมพ์ได้เป็นอย่างดี

โดยผลการวิจัยปรากฏ สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยการคัดเลือก และการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลในแต่ละประเด็นปัญหาของหนังสือพิมพ์ ซึ่งหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีความเห็นต่อการ

คัดเลือกเรื่องที่น่าเสนอในแต่ละประเด็นปัญหาสอดคล้องกันว่า ทำการคัดเลือกจากความน่าจะเป็น เป็นประเด็นที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และมีความเกี่ยวข้องกับข่าวที่เป็นอยู่ หรือเป็นเรื่องความขัดแย้งที่ยังไม่ได้รับความกระจ่างชัด เช่น กรณีมือเบี๋นเขื่อนปากมูล เงินบริจาคหลวงตามหาบัว และเรื่องที่เป็นไปตามกระแสของสังคม เช่น ยาเสพติด

เมื่อพิจารณาถึงการคัดเลือกประเด็นปัญหาของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ ร่วมกับแนวคิดเรื่องผู้เฝ้าประตูกับผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีความสอดคล้องกัน โดยหนังสือพิมพ์ จะทำหน้าที่คัดเลือกข่าวสาร ที่ขึ้นอยู่กับความน่าสนใจของประเด็นปัญหา การมีความขัดแย้งในประเด็น หรือเรื่องที่เป็นไปตามกระแสสังคมขณะนั้น และข่าวสารที่ถูกคัดเลือกจะได้รับการเรียบเรียงให้เหมาะสมกับเวลา และเนื้อที่เพื่อส่งไปยังผู้อ่านร่วมด้วย

ทั้งนี้ จากการที่หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลในหลากหลายประเด็น นอกเหนือจากประเด็นการเลือกตั้งที่มีมาตั้งแต่ในยุคเริ่มแรก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าหนังสือพิมพ์ได้ให้ความสำคัญ และประโยชน์อันเกิดจากผลการสำรวจโพล ซึ่งเป็นเสมือนเสียงสะท้อนเสียงหนึ่งจากประชาชนโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของประมะ สตะเวทิน(อ้างในพิธา ถาวรกุล 2536) กล่าวว่า “การสำรวจประชามติ หมายถึง การตรวจสอบหรือค้นคว้าหาความคิดเห็นของประชาชนในสังคม ที่แสดงออกต่อประเด็นหรือต่อปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีผลได้ผลเสียร่วมอยู่ และเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อสังคมที่ตนอาศัย และการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นเป็นไปในเวลา ที่เรื่องนั้นกำลังเป็นที่สนใจของประชาชน”

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือพิมพ์ กับการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพล และสำนักโพลกับการรายงานผลโพลแก่หนังสือพิมพ์ จึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก โดยสำนักโพลมีความประสงค์จะเผยแพร่ผลการสำรวจสู่สาธารณะ ถึงจะถือได้ว่าการสำรวจนั้นครบถ้วนตามกระบวนการการจัดทำโพล ซึ่งหนังสือพิมพ์เป็นสื่อหนึ่งที่เข้าถึงประชาชนในวงกว้าง ประกอบกับการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ ก็ต้องการการรายงานข่าวที่มีความสมบูรณ์ จึงปรากฏการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลของหนังสือพิมพ์อยู่ในหนังสือพิมพ์รายวันในปัจจุบันบ่อยครั้ง สอดคล้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประชามติ สื่อมวลชนและโพลของกาวิเซอร์ และวิทท์(1994) ที่กล่าวว่า “โพลจะป้อนข้อมูลให้กับสื่อ สื่อป้อนข้อมูลให้สาธารณะ สาธารณะป้อนข้อมูลกลับมาที่โพลเป็นเช่นนี้เรื่อยไป”

จากผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว เนื่องจาก การรายงานข่าวในปัจจุบัน ต้องการข่าวที่มีความเที่ยงธรรม ซึ่งการเขียนข่าวแบบวิธีวิจัยเชิงประยุกต์ ถือเป็นส่วนหนึ่งของความต้องการดังกล่าวได้เป็นอย่างดี

นักวิชาการอย่างดร.ดรุณี หิรัญรักษ์ กล่าวถึงการรายงานข่าวแบบวิทยาศาสตร์ว่าเป็นการนำเอาวิธีการและความรู้ทางด้านรูปแบบสังคมศาสตร์(Social Science Methods) และทางด้านคอมพิวเตอร์มาใช้ในห้องทำข่าว รูปแบบด้านสังคมศาสตร์นี้ ได้แก่ ความรู้ในด้านการสำรวจ การทดสอบสนามและการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อนำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการทำข่าว ตัวอย่างของข่าวแบบนี้ ได้แก่ ข่าวการเลือกตั้ง การค้นคว้าหรือค้นพบทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เสถียร เขยประทับ ยังได้กล่าวทำนองเดียวกันว่า “เมื่อใดที่หนังสือพิมพ์ต้องการอธิบายหรือรายงานพฤติกรรม ความเชื่อ ทศนคติหรือความรู้ของประชาชนแล้ว ระเบียบวิธีวิจัยเชิงประจักษ์ก็เป็นวิธีการที่จะทำให้ได้คำอธิบายหรือคำตอบที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง ทำให้วิธีการสื่อข่าว และรายงานข่าวแบบสืบสวน เพื่อรายงานความจริงให้ผู้อ่านทราบได้อย่างน่าประทับใจ ทำให้หนังสือพิมพ์มีความเที่ยงตรงยิ่งขึ้น”

นอกจากนี้ จากการศึกษายังพบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีการนำเสนอรูปแบบข่าวมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงคุณสมบัติของข่าว ที่ข่าวจะต้องมีความถูกต้อง โดยข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในข่าว จะต้องได้รับการตรวจสอบแล้วว่า มีความถูกต้อง มีความสมดุล เที่ยงธรรม ไม่รับใช้บุคคลใดบุคคลหนึ่งปราศจากอคติ เป็นไปตามข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และข่าวต้องมีความง่าย กะทัดรัด และชัดเจน ซึ่งจากการศึกษาหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับมีความเห็นตรงกันต่อรูปแบบการนำเสนอผลการสำรวจโพลว่า จะทำการนำเสนอเป็นข่าวต่อจากข่าวหน้าหนึ่ง เนื่องจาก ต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจผลการสำรวจได้ง่ายขึ้น จึงทำให้หนังสือพิมพ์นิยมนำเสนอรูปแบบการรายงานข่าวมากกว่ารูปแบบอื่นๆ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีเห็นว่ากรณีที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ นำผลการสำรวจโพลส่วนใหญ่มานำเสนอเป็นข่าวต่อจากข่าวหน้าหนึ่งแสดงให้เห็นถึง การให้ความสำคัญต่อการนำเสนอผลโพลเสมือนเป็นแหล่งข่าวอีกประเภทหนึ่งเท่านั้น ซึ่งในกรณีนี้ หนังสือพิมพ์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า โพลเป็นส่วนหนึ่งของข่าว เป็นข้อเท็จจริงประการหนึ่งที่สะท้อนออกมาจากสังคม จึงไม่มีความแตกต่างจากข่าวอื่นๆ ดังนั้น การเสนอผลโพลรูปแบบข่าวจึงมีความเหมาะสม เพราะ เป็นการรายงานข้อเท็จจริงสู่

สาธารณะ ซึ่งเหตุผลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับคุณสมบัติของข่าวที่ว่า ข่าวต้องเป็นไปตามข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ในทัศนะของสำนักโพล ก็มีความเห็นสอดคล้องเช่นเดียวกัน โดยกล่าวถึงโพลว่ามีส่วนช่วยสร้างสีสันให้กับข่าว เนื่องจาก เป็นเครื่องช่วยสะท้อนความคิดเห็นของประชาชน เพราะ โพลเป็นการรวบรวมความคิดเห็นของประชาชนไปสู่ผู้บริหาร โดยมีตัวเลขยืนยันในทางสถิติได้ ดังนั้น จึงทำให้โพลเข้ามามีบทบาทในการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ขณะนี้

สำหรับความสมบูรณ์ตามหลักประชาคมติเพื่อการสร้างความน่าเชื่อถือของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ ผู้วิจัยพบว่า มีความคล้ายคลึงกัน โดยมีการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประจำ ได้แก่ การรายงานผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ประชากรกลุ่มเป้าหมาย / จำนวนตัวอย่าง / วิธีการสุ่มตัวอย่าง คำถามและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับ สำหรับข้อมูลที่ไม่มีการนำเสนอตามที่ผู้วิจัยกำหนด คือ บุคคล / องค์กรหรือหน่วยงานที่ให้ทุน การระบุค่าสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าความคลาดเคลื่อน

ทั้งนี้ จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า การที่หนังสือพิมพ์ไม่ได้ลงรายละเอียดอย่างครบถ้วนนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจาก การที่สำนักโพลเองไม่ได้ส่งรายละเอียดของข้อมูลบางประการให้แก่หนังสือพิมพ์ เช่น เอแบคโพลล์และสวนดุสิตโพล ไม่ได้แสดงหน่วยงานที่ให้ทุน สวนดุสิตโพลไม่แสดงค่าความคลาดเคลื่อนทางสถิติ เป็นต้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามหนังสือพิมพ์ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการไม่นำเสนอข้อมูลอย่างครบถ้วนตรงกันว่า ที่ไม่สามารถทำการรายงานได้ครบนั้น เนื่องจาก ข้อจำกัดทางพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถลงข้อมูลได้อย่างละเอียด จะลงเฉพาะชื่อหัวข้อ กลุ่มตัวอย่าง ชื่อสำนักโพลเท่านั้น ซึ่งการที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับไม่สามารถนำเสนอรายละเอียดได้ทั้งหมดนั้น สำนักโพลมีความเห็นตรงกันว่า สำนักโพลมีความเข้าใจต่อข้อจำกัดดังกล่าวที่เกิดขึ้น และไม่คิดว่าเป็นเรื่องเสียหายแต่อย่างใด โดยผศ.สุชุม เฉลยทรัพย์ จากสวนดุสิตโพลชี้แจงในกรณีดังกล่าวว่า ในยุคแรกของการส่งผลโพลให้กับหนังสือพิมพ์นั้น ได้ให้รายละเอียดทั้งหมดไป แต่ต่อมาพบว่า ด้วยข้อจำกัดของหนังสือพิมพ์ที่มีการตัดทอนข้อมูลบางประการ สำนักโพลจึงมีการปรับเปลี่ยนวิธีการแจ้งผลการสำรวจให้สอดคล้องกับหนังสือพิมพ์ เพื่อสะดวกต่อการทำงานของหนังสือพิมพ์นั่นเอง

สำหรับการสร้างความน่าเชื่อถือ จากการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์มีความเห็นที่แตกต่างกัน โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การเสนอผลโพล ไม่มีผลต่อการสร้างความน่าเชื่อถือ เนื่องจาก โพลเป็นผลสะท้อนจากความคิดของประชาชน เป็นข้อเท็จจริงของสังคมประการหนึ่ง ซึ่งหนังสือพิมพ์ต้องนำเสนออยู่แล้ว

ส่วนหนังสือพิมพ์ข่าวสด และหนังสือพิมพ์มติชนมีความเห็นตรงกันว่า การเสนอผลโพล มีส่วนในการสร้างความน่าเชื่อถือ เนื่องจาก เมื่อมีการเสนอผลโพล เสมือนเป็นการสร้างน้ำหนักให้กับข่าว ทำให้ข่าวมีความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น

ถึงแม้ความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์จะแตกออกเป็น 2 กระแส คือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ไม่เห็นว่าการเสนอผลโพลจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือ ส่วนหนังสือพิมพ์ข่าวสดและหนังสือพิมพ์มติชน จะมีความเห็นไปในทางตรงกันข้าม แต่จากการศึกษาที่ผู้วิจัยพบ โดยการสังเกตเรื่องที่หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอตรงกันรวม 4 เรื่อง คือ เรื่องเงินบริจาคหลวงตามหาบัว เรื่องสองปีได้เดือนกับผลงานของนายชวน หลีกภัย เรื่องความนิยมต่อพรรคการเมือง และหัวหน้าพรรคก่อนยุบสภา และเรื่องการทำนายผลการเลือกตั้ง ส.ส. นั้น หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับมีการอ้างถึงโพลในการพาดหัวข่าวหน้า 1 โดยใช้ภาษาที่ผู้อ่านอ่านแล้วทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ เช่น โพลชี้ โพลย้ำ โพลระบุ เป็นต้น จึงแสดงให้เห็นว่าแท้จริงแล้ว หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ ก็ใช้ผลโพลมาช่วยสร้างความน่าเชื่อถือในทางปฏิบัติ

จากการศึกษาครั้งนี้ จะเห็นว่าหนังสือพิมพ์มีบทบาทในการแจ้งข่าวสารเป็นหลัก โดยการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลมาประกอบ ในขณะที่บทบาทของการวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็นยังไม่ได้นำเสนออย่างจริงจัง ทั้งนี้ ที่ผลการสำรวจโพลมีส่วนช่วยในการสร้างความน่าเชื่อถืออยู่ไม่น้อย เพราะ ผลการสำรวจโพลเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนจากความคิดเห็นของประชาชน หากหนังสือพิมพ์ได้ใช้ประโยชน์จากผลการสำรวจโพลนั้น อย่างเต็มที่ คุ่มค่า ด้วยการนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกับเนื้อหาข่าวหลักที่มีอยู่ จะยิ่งทำให้หนังสือพิมพ์เกิดแง่มุมข่าวใหม่ หรือแตกประเด็นใหม่ๆ ที่น่าสนใจ สมกับเป็นการรายงานข่าวเชิงวิทยาศาสตร์ ที่เน้นการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ ที่จะช่วยให้การรายงานข่าวมีความเที่ยงตรงยิ่งขึ้นในสายตาประชาชน

ข้อเสนอแนะ

สำหรับหนังสือพิมพ์

จากการศึกษา สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการนำเสนอผลโพลของหนังสือพิมพ์ ที่มีได้มีความแตกต่างจากสมัยก่อนมากนัก คือ ถ้าเป็นการเสนอเนื้อหาโพลในประเด็นเลือกตั้ง ก็จะเน้นการทำนายผล ถ้าเป็นประเด็นที่ไม่ใช่การเลือกตั้ง ก็จะทำกรรายงานผลการสำรวจเป็นส่วนใหญ่ หากหนังสือพิมพ์มีการใช้ผลโพลอย่างคุ้มค่า คือ ได้นำผลโพลนั้นมาทำการวิเคราะห์ อาจทำให้

หนังสือพิมพ์ได้มุมมองของชาวใหม่ ประเด็นใหม่ที่น่าสนใจเพิ่มขึ้น ประชาชนก็จะได้รับประโยชน์ และได้ใช้ประโยชน์จากผลโพลมากกว่าการรับรู้ผลการสำรวจโพลเท่านั้น

สำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ตั้งแต่มีการนำเสนอเนื้อหาการสำรวจโพลของหนังสือพิมพ์รายวันในอดีตจนถึงปัจจุบัน ที่เริ่มต้นจากการนำเสนอประเด็นการเลือกตั้ง การเมืองเป็นสำคัญ จนมีการขยายผลการสำรวจไปยังประเด็นอื่น เพื่อให้สอดคล้องไปกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาสังคม การศึกษา เศรษฐกิจ ผู้วิจัยเห็นว่า การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายหลังจากมีการนำเสนอผลการสำรวจโพลในประเด็นต่างๆ ว่ามีผลกระทบหรือไม่ อย่างไร

2. การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการเปรียบเทียบหนังสือพิมพ์ในแนวธุรกิจ หรือหนังสือพิมพ์หน้าเศรษฐกิจ เนื่องจาก ปัจจุบันประชาชนหันมาสนใจกับปัญหาด้านเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น และมีการสำรวจโพลในเรื่องดังกล่าวโดยเฉพาะด้วย